

kunnen worden. Zij hebben over vele krachten en stemmen te beschikken. Zoo zij overwinnen, — het zal zeker tot behoud van de reglementaire Gemeente zijn ¹⁾, want zij zijn niet langer de mannen van den „vooruitgang”; hunne kleuren zijn tamelijk verbleekt en hun hart keert terug naar het

1) Vgl. de Programma's, die alle een behoudend karakter dragen, maar ook alle richtingen in zich sluiten. Ten voorbeelde nemen wij dit verslag over.

„Zooals wij in ons vorig Avondblad kortelijk mededeelden, heeft zich te Rotterdam eene vereeniging geconstitueerd tot behoud der Nederduitsche Hervormde gemeente aldaar. Zij berust op de volgende grondslagen: „Allen, die de Nederlandsche Hervormde Kerk liefhebben en getrouw wenschen te blijven aan de beloften, bij het doen hunner belijdenis afgelegd, kunnen als leden der Vereeniging worden aangenomen. Het doel der Vereeniging is, het protestantsch beginsel naar den geest van het Evangelie te handhaven.”

De vergadering, welke tot deze uitkomst leidde, werd Zaterdagavond gehouden in de zaal Caledonia, onder voorzitterschap van mr. C. Wesenhagen, die in zijn welkomstgroet aan de opgekomenen, tevens dank betuigde aan allen, die (ten getale van 116) bij schriftelijke verklaring reeds van hunne instemming hadden doen blijken. „Deze vereeniging, zeide hij verder, behoeft geen kiesvereeniging te worden; dit hangt geheel van de omstandigheden af. Leden van bestaande kiesvereenigingen behoeven op dien grond geen bezwaar te hebben, tot de nieuwe vereeniging toe te treden. Wij wenschen, als gemeenteleden daartoe recht hebbende, de kerkelijke vraagstukken te behandelen; ons in verband te stellen tot leden der Ned. Herv. gemeente elders woonachtig; waar dit noodig is voor onze belangen zorg te dragen, en in breeden kring de gemeenteleden op te wekken en aan te sporen om van hunne kerkelijke rechten en verplichtingen gebruik te maken, ook door stemming op kandidaten van bestaande kiesvereenigingen. Zóó wordt er voor de toetreding een breede grondslag gelegd. De invloed der zoogenaamde „overheerschende” gereformeerde partij in de gemeente kan op zichzelf op dit oogenblik tot betrekkelijk geringe afmetingen worden teruggebracht en zou bij ernstigen tegenstand nog minder in betekenis worden. Zij heeft hare heerschappij dan ook louter en alleen te danken, gedeeltelijk aan de lauwheid, gedeeltelijk aan de onverdraagzaamheid aan de zijde van „ons”, tot dusver hare tegenstanders in naam, maar niet metterdaad. En zoo tracht zij, hierop steunende, hare zwakte te dekken door eene groote mate van heerschzucht en eene avontuurlijke willekeur. En nu wordt zij daarbij wel gesteund door een tijdelijk overwicht, doch bij eenigszins ernstige tegenkanting zal dit haar streven haar niet gelukken”.

In de toekomst zou het drijven dier partij evenwel gevaarlijk kunnen worden, wanneer zij in haar kerkverwoestend streven onverhinderd mocht voortwoekeren. De gaven van enkele leiders niet te na gesproken, gelooft spr. dat men in de gedweë volgelingen veelal niet aan eenige wetenschappelijke ontwikkeling en dus ook niet aan eigen oordeel denken mag.

Bij het daarop gevoerd debat, ontwikkelde een der aanwezigen de stelling: dat eene gemeente die zich naar Christus noemt, ook behoefte aan Christus moet gevoelen. Dit werd hem ook beaamd, doch onder bijvoeging dat men alle krachten moet aanwenden in eensgezindheid, en dat die niet zal komen wanneer men in de omschrijving van het doel der Vereeniging dogmatisch te werk gaat. Daarom moet dan ook in de omschrijving sprake zijn van „den geest van het Evangelie”. Die geest ligt niet in historie, maar in liefde, en deze behooen protestanten toe te passen.

Nadat met luiden bijval de behoefte aan eene vereeniging als de bedoelde was erkend,